

TÄHEKE

NR. 3 1975

LEELO TUNGAL

Minu memm on kasvataja

MINU MEMM POLE KOSMONAUT,
INSENER, ARSTKI.
TA EI EHITA ÜHTEGI MAJA.
POLE LOOTA, ET KINOS
TA KUULSAKS SAAKS VARSTI,
LASTEAIALE TEDA ON VAJA.

NAGU ARSTID
TA VARAKULT HOMMIKUL TÕUSEB,
NAGU INSENER KORDA TEEB SÄNGI.
AGA TÕÕ SAAB TAL OTSA
TÕÜKOHTA JÕUDES:
SEAL TA HOMMIKUST OHTUNI MÄNGIB!

«PUNAMÜTSIKEST»
VISSADA KORDA TA LUGES,
TEGI KLOTSIDEST KUUSSADA MAJA,
MÄNGUKARUSID RAYIS
JA NUKKUSID SUGES —
KÕIKE OSKAB JU KASVATAJA.

SIIS KUI MÕNI LAPS
LEETREID VÕI SARLAKEID PÕDES,
OLI MURES JA MÖTTES MU EMA...
MUL ON KORRAGA
KOLMKÜMMEND VENDA JA ÕDE,
KELLE NIMESID PEAST TUNNEB TEMA!

Illustreerinud ELLE TIKERPÄE

ERIKA ESOP

Arstitädi

VALGE MÕTS
JA KITTEL VALGE.
NAERATUS ON TEMA PALGEL,
KUI TA ASTUB SISSE
MEIE PALATISSE.
PILK TAL
HAIGUSLOO PEAL PÕSIB.
«KUIDAS LÄHEBI!»
MINULT KÕSIB.
KATSUB PULSSI.
«TUBLI, KAI!
VÕTTIS AEGA,
TERVEKS SAID.
NÕOD SIND KOJU
MINNA LUBAN.» —
«TORE! SEAL MIND AMMU JUBA
OOTAB KELK JA KELGUMÄGI.
AITÄH, ARMAS ARSTITÄDI!»

Kommikuninganna

KES SEALT TULEBI ÕTLE, KES!
MINU ÕDE, STJUARDESS.
TA ON KOMMIKUNINGANNA,
KÕIKIDELE KOMMI ANNAB.
KOMMI IMEDA ON TÕHUS,
KUNI OLED KÕRGEL ÕHUS.

LENNUK LENDAB PILVED POOLEKS,
AGA STJUARDESSI HOOLEKS
ON SIIN REISIJAD, KEL VAJA
NÕU VÕI ABI LENNU AJAL.

Jugoslaavia kirjanik
GRIGOR VITEZ

Päike, mine ema juurde!

PÄIKE, PÄIKE, VAATA SIIA,
OMA KIRED SAADA SIIA!

SAIME KÄTTE PÄIKESE,
NOOD ME PEEGLIS PÄIKENE.

MÕÖDA SEINA JOOKSEB KIIR,
SIBAB TEEL KUI KULDNE HIIR.

MÄNNI LADVAS NAGU LIND.
KUHU LINDU VIIB TA LENDI

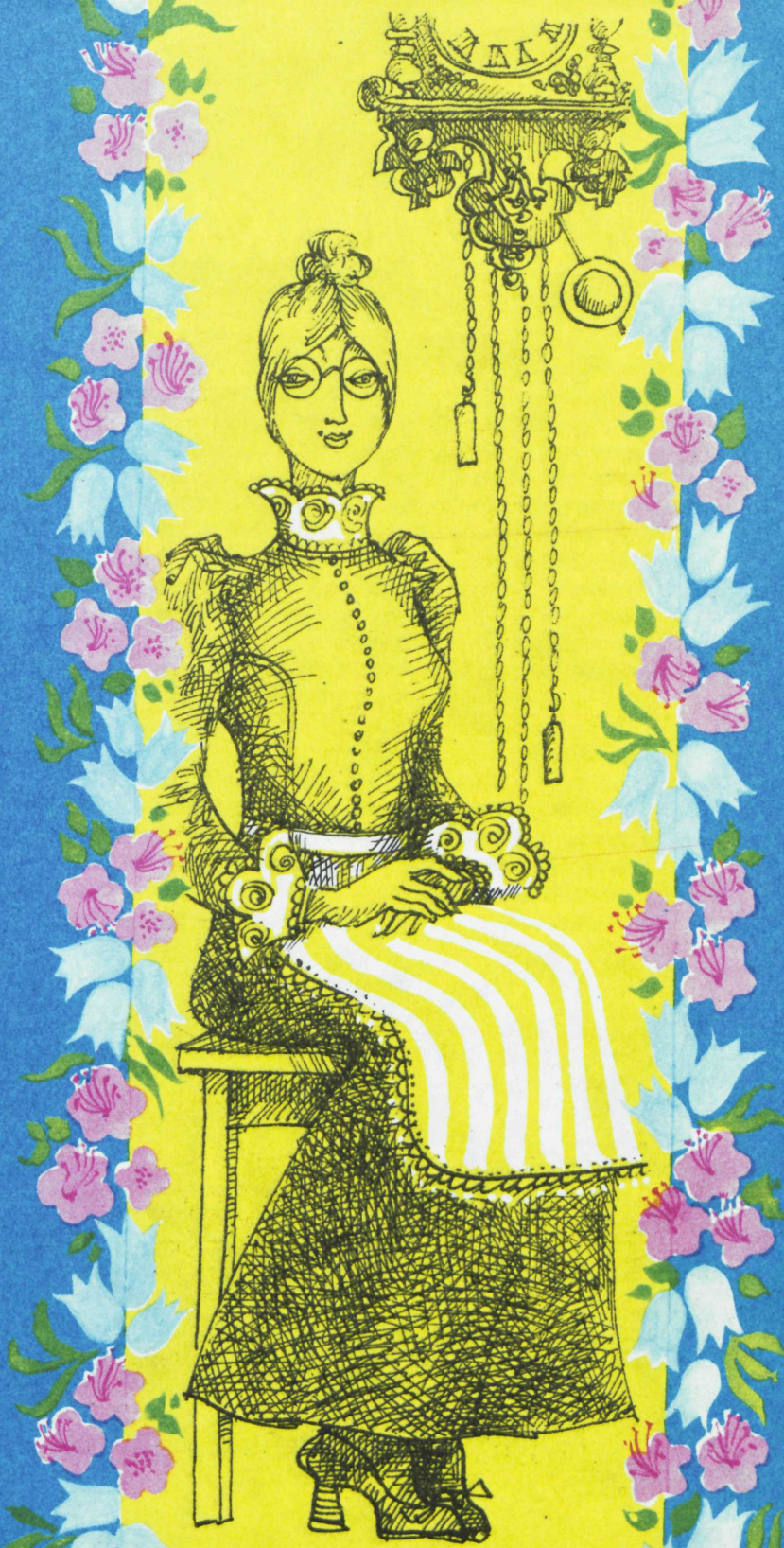
VUPSAB LÄBI AKNA KÕÖKI.
KÕÖGIS EMA KEEDAB SÕÖKI.

PÄIKE, VALGEKS TEE ME KÕÖK,
EMAL RÕÖMSAM TEHA TÕÖDI

Bulgaaria kirjanik
LEDA MILEVA

Emale

ET MIND HÄLLIS HÄLLITASID,
LAULE LAULSID, HELLITASID,
ET MIND TÕÖKAKS ÕPETASID,
MIND KÕIK ISE TEHA LASID,
USTAVAKS MIND KASVATASID
RAHYALE JA KODUMAALE,
SELLE EEST KAKS SÕNA TÄNA
ÜTLEN SULLE: «EMA, TÄNANI!»

Bulgaaria kirjanik
MLADEN ISSAJEV

Vanaema portree

PEETER ISTUB, PLIIATS PEOS,
MÖTTES MÖLGUB KUNSTITEOS.
«ISTU, VANAEMA,
PUHKA OMA JALGU.
ISTU AKNA ALLA,
SEAL ON PAREM VALGUS.
TAHAD, VAATA VÄLJA,
AGA MINA TEEN
SINUST HÄSTI RUTTU
TÕELISE PORTREE.»

VANAEMA TOOLIL
PÄRIS KRAPSU MOEGA,
VÄLJA TA EI VAATA,
VAATAB POJAPOEGA.
ISTUB PÜSTIPÄI,
SILMAD NAERU TÄIS.
PEETER TÖÖTAB HOOLEGA,
VALMIS SAAB PORTREE.
VANAEMA IMESTAB:
«TÜTARLAPS ON SEE.» —
«EI, SEE OLED SINA!»
VASTAB LAPSELAPS.
«KUI SA NAERATASID,
LÄKSID NOOREMAKS.
NAERATUSE SÄRA
KAOTAS KORTSUD ÄRA.»

Tõlkinud HELJO MÄND

UNO LEIES

Tipp, Täpp ja suur jääpurikas

Jääpurikatele kõrgel majaräästas ei meeldinud soojad kevadilmad mitte põrmugi. Neist kõige pikem ja jämedam oli koguni nutma hakanud ja pillas nüüd ükshaaval oma suuri pisaraid maja varjus lõsutavasse lumehange.

«Ära nuta,» püüdis Tipp jääpurikat lohutada. Purikas aga ei võtnud väikese nukutüdruku juttu kuuldagi. Hoopis vastupidi. Nüüd hakkas ta pisaraid valama just nagu kannust.

«See on jonninutt,» leidis Täpp, tõmmates seejuures nina nii kissi, kui vähegi sai.

Väikese nukupoisi jutt ajas jääpurika lausa vihale ja ta hüppas — kujutlege vaid —, terav ots ees, otse lumehange!

«Mis nüüd küll saab!» ehmus Tipp, haarates julgustuseks Täpi käe. Täpp tõmbas Tipi endaga kaasa.

«Pögeneme!»

Jooksnud mõnikümmend sammu, jõudsid nad vana kummulipööratud vanni juurde ning pugesis viivitamatult sinna alla.

Vanni all oli peaaegu sama pime kui öösel õues. Isegi tähed särasid üleval vanni põhjas.

«Need ei ole tähed, need on roosteaugud,» selatas Täpp.

Tükk aega ei lausunud kumbki musta ega valget. Siis aga, kui nukkudel juba lausa igav hakkas, küsis Tipp pooleldi sosistades:

«Mida see jääpurikas nüüd teeb!»

«Ei tea,» vastas Täpp iga tähte venitades.

Ohisel jõul upitasid nad vanni serva maast pisut kõrgemale ja piilusid lumehange poole. Seal märkasid nad tuttavat varblaseklutti, kes seisis, jalad tähtsalt harkis, otse jääpurika terava nina ees.

«Ah et tahtsid minu sõpru hirmutada!» säutsus ta, tonksates purikat nokaga.

Yahepeal olid Tipp ja Täpp mõne sammu lähemale tulnud ja jälgisid nüüd hinge kinni pidades varblase iga liigutust.

Varblane märkas nukulapsi. Et nende ees veelgi vapram näida, haaras ta järsku purika noka vahele ja lendas... Lendas vurinal Tipi-Täpi maja katusele, hüppas korstna otsa ja pillas seal nagu kogemata selle paha jääpurika mustendavasse korstnaauku.

ANDRESE KÄIGUD

See oli nii lihtne mäng, et Starvitses V klassi Siiril ainult natuke selgitada, kui kõik aru said, mis nad peavad tegema. Üksnes Andres oli pahur ega tahtnud kuulata. Andres oli seekord nii pahur, et ei tahtnud ka mängida.

«Mängige ise,» ütles Andres kutsujatele, marssis pioneeritua akna alla ja jäi välja vaatama. Teised seadsid toolidest sõõri, sosistasid veidi ja istusid. Siiri

Illustreerinud EDGAR VALTER

Illustreerinud VIRVE KOTKAS

tuli ringi keskele, jäi pisikese Pille ette seisma, tegi nixu ning ütles:

«Tere päevast! Kas Andres on kodus?»

«Nende nimesid, kes mängus, ei või ütelda,» tahtis Andres porisema pista, aga sai veel sõnal sabast kinni. Tema ju ei olnud praegu mängus.

Pille vilksas Andrese poole vaadata. «Ei ole kodus. Andresel

hammas valutab. Ta läks süsti saama.»

«Sul endal hammas valutab,» mõiseti akna all, aga seda ei kuulnud keegi. Mäng läks edasi. Siiri tegi Taavile nixu.

«Tere lõunast! Kas Andres kodus?»

Jälle ei olnud.

«Andres kukkus porilompi. Nüüd peseb naabri saunas riideid.» Säärase äparduse peale naersid juba kõik. Aga taga hullemaks

läks. Ei aidanud midagi, et Andres akna alt undas:

«Uue nime peab ütlemal! Uue nime peab ütlemal!»

Siiri küsis ikka ainult Andrest. Ja iga vastus põhjustas järjest suuremat naerulaginat.

«Ei ole. Eksis nõgesemetsa ära.» «Ei ole. Läks apteeki paha tuju rohtu ostma.»

«Ei ole. Läks teistele pikamokameestele külla.»

Tasakesi nihutas Andres end

mängijatele lähemale. Ja kui Siiri järgmiseks Saimalt küsis, et kas Andres kodus, hüüdis pois enne, kui Saima jõudis suud lahtigi teha:

«On küll kodus! Parandab õues jalgratast.»

Robinal kargasid lapsed püsti ja jooksid uut tooli haarama. Andres oli esimene, kes istuma sai.

JÜRI RANT

TEEME LAHTI POSTIPAUNA!

Vasakul ülal: «Minu ema nais-
tepäeval» — joonistanud N. V.
Gogoli nim. Tallinna 21. Kesk-
kooli õpilane INGRID SEPIK.
Vasakul all: «Lilled» — joo-
nistanud Tallinna 46. Kesk-
kooli õpilane ANU SISAS.
Paremäl ülal: «Meie pere-
kond» — joonistanud Roosna-
Alliku 8-kl. Kooli õpilane
VIRGE TAMM.
Paremäl all: «Mina sain suvel
väikese õel» — joonistanud
Orissaare Eriinternaatkooli
kunstiringi õpilane KAIA LÄÄ-
NEMETS (4-a.).

TEINE KODU

KUI MA ALLES VÄIKE OLIN,
TAHTSIN SUUREKS SAADA.
NÜÜD MA JUBA ÖPIN KOOLIS,
UUEST ÕPPEAASTAST.

ÖPIN ESIMESES KLASSIS.
KLASS ON SUUR JA TORE.
PINK-KA MULLE TÄPSELT PASSIB.
SUUR ON LASTEPERE.

ÕPETAJA KÕIGIST PAREM,
TEADSIN TEDA JUBA:
VENNALE TA OLI VAREM
KLASSIJUHATAJA.

TIINA BOGENS,
Kohtla-Järve 1. Keskkooli
1-c klassi õpilane

Sulesepääd! Pintsliitõmbajad!

«Tähekesed» kirjandus- ja joonistusvõistlus on nüüd lõppenud.

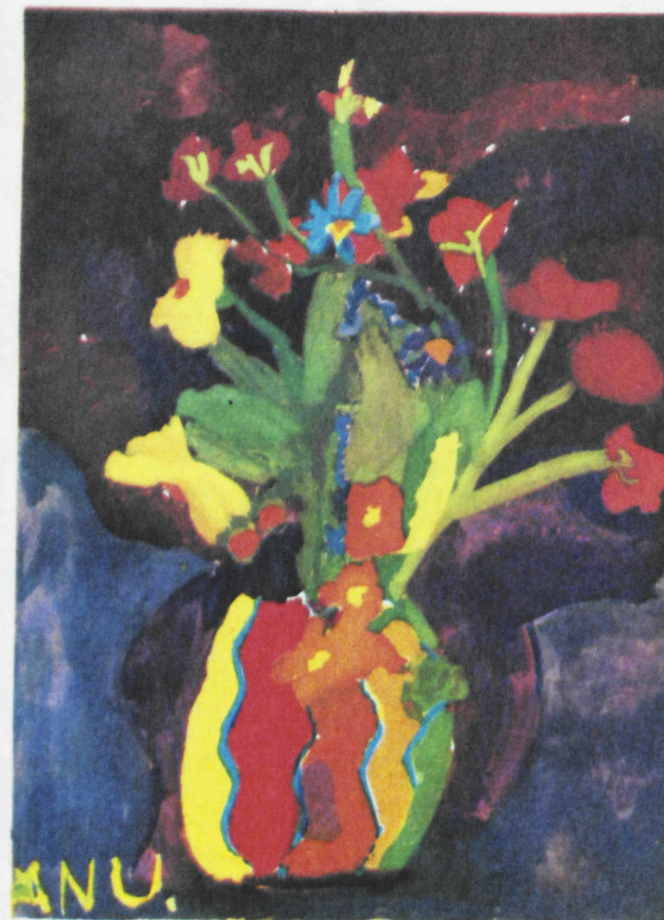
Kes said preemiad!

Parimad sulesepääd olid TIINA BOGENS Kohtla-Järve 1. Keskkoolist, LIINA SILD M. Härma nim. Tartu 2. Keskkoolist, KRISTA NUUM Tiirimetsa 8-kl. Koolist, VILLU MEREMAA Vasalemma 8-kl. Koolist, KERSTI LAUBRE Tallinna 1. Keskkoolist, KAJA PÄIV Ruila 8-kl. Koolist, MARGIT PIIR Kuuste 8-kl. Koolist, MIRJAM SINK Tallinna 2. Keskkoolist, PIIA BÄÄRT Vao Algkoolist ja RUTH AARMA A. Tisleri nim. Kunda Keskkoolist.

Joonistusvõistluse žürii andis välja hästi palju preemiaid — laste töid oli rohkesti, üks ilusam kui teine. Mudilastest olid parimad pintsliitõmbajad 4-aastane ALO NEIL MÖLDER ja 5-aastane

LIINA DLINNOVA Tallinnast, 5-aastane LAURI SOOTS Pärnu 17. Lastepäevakodust, 6-aastane KAJA MAASIK ja 5-aastane PAUL TOOTS Pärnu Pioneeride Maja kunstiringist, 4-aastane KAIA LÄÄNEMETS Orissaare Eriinternaatkooli kunstiringist, 6-aastane MOONIKA VUNDER Tallinna 133. Lastepäevakodust, 5-aastased ANDRES ÖUNAP, RITA FESJUK ja RAIVO HAIKARA ning 7-aastane HEIKO KÕIV Järvakandi Tehaste Lastepäevakodust.

I klasside õpilastest olid parimad joonistajad MAIRE METSIS ja REIN ORTI Värskas Keskkoolist, KAJA TODRE ja ANNELI TIRP Mikitamäe 8-kl. Koolist, KADRI PULK, INGRID TÄNAV, SIGRID PETERSON, RAGNAR VAGA ja KATI VASAR Pärnu Pioneeride Maja kunstiringist, KATRIN PLAKSO Tallinna 7. Keskkoolist, JAANUS SÄGI

EMAL ABIKS

Minu emal on palju tööd. Ta töötab kaupluses laotöölisena. Ta korrastab kauplust ja aitab uut kaupa lahti pakkida. Mõnikord käin emal abiks.

Õhtul on emal koduski palju tööd. Ka siin aitan ma ema. Mõnikord teen isegi söögi valmis. Toon puid ja kraamin tube. Emal on minu tööde üle hea meel. Ja minul on hea meel, et saan aidata.

ILMI KOTELNIKOVA,
Ruila 8-kl. Kooli III klassi
õpilane

Tähelepanu! Tähelepanu!

ja **PIIA HEINSOO** Sindi Keskkoolist, **ENE PÄRS** Orissaare Eriinternaatkoolist ning **ROLAND MERE** ja **ANDRES LASS** Pärnu 9. 8-kl. Koolist.

II klasside lastest olid tublimad **ÜLLE VAHTRA** ja **LY TOOBRE** Mikitamäe 8-kl. Koolist, **ANU VIILEBERG** Tamsalu Keskkoolist, **INGA KOSAKOVSKAJA** Roosna-Alliku 8-kl. Koolist, **ELINA NÖGIS-TO** N. V. Gogoli nim. Tallinna 21. Keskkoolist, **AIRI VESSET** ja **PRIIT LELOV** Pärnu Pioneeride Maja Kunstiringist, **ROLAND MERE** ja **ANDRES LAAR** Pärnu 9. 8-kl. Koolist ning **URMAS KARU** ja **TOOMAS TAMM** Tartu Ped. Kooli Harjutuskoolist.

III klasside õpilastest olid tragimad **HELMET RAJA A.** Kesleri nim. Kohtla-Järve 5. Keskkoolist, **AET TÕNISSOO** Pärnu 9. 8-kl. Koolist, **RUTHA KUURA** ja **URMO SOE** Turba Keskkoolist, **TARVO JAANSOO**, **ANU SISAS** ja **LAURI PIIRIVÄLI** Tallinna 46. Keskkoolist, **ANU VEERME** N. V. Gogoli nim. Tallinna 21. Keskkoolist, **ÕNNE RÜÜTEL** Kärla 8-kl. Koolist, **TIINA METS** Tallinna 7. Keskkoolist, **MERIKE LIIVIK** Kohtla-Järve 8. 8-kl. Koolist, **EGE KIVI** Tudulinna 8-kl. Koolist ja **ILONA TEDER** Tallinnast.

IV klasside õpilastest joonistasid kõige paremini **AARE ADAMSON**, **MARIKA SCHMUUL**, **JÜRI PAAS**, **AIVAR KRUUSMA** ja **ENN VIRKUS** Orissaare Eriinternaatkoolist, **TIINA TAMMJÄRV**, **PIRJE LEPLER** ja **MARIKA SEKK A.** Kesleri nim. Kohtla-Järve 5. Keskkoolist, **ÜLLE SAVIOTS** Värska Keskkoolist, **ALLA KOSAKOVSKAJA** Roosna-Alliku 8-kl. Koolist ja **ÜLLE TEIGAR** Mikitamäe 8-kl. Koolist.

Õnnitleme võitjaid!

Käpikute moodi sinned

Vene kirjanik
VASSILI BELOV

Anton kruudutas sõrmega mööda akna-ruutu. Vanaema pesi lusikaid. Oues oli maailmatu paks lumi. Alles eile oli tulnud Antoni ja Katjuša nimele emalt postipakk, kus olid sees küpsised. Ja veel olid pakis punased käpikud ning mõned raamatud. Katjuša ajas pihtkasuka selga, tõmbas käpikud kätte ja nad asutasid koos vanaisaga välja minema. Anton palus end ka kaasa võtta. Vanaisa otsis suure puulabida ja hakkas välistrepilt lund rookima. Anton tõttas vaatama, kuidas lapsed suurt lumememme mätserdavad. Katjuša sikutas kogu aeg kelku vedada. Tiris ja tiris, kuni ühe oma punastest käpikutest ära kaotas. Otsis küll, aga käpikut polnud kusagil. Läks siis vanaisa appi paluma. Vahtis oma külmetavaid sõrmi ega teadnud, mis teha.

«Vanaisa!»

«Mis on, kullake!» Vanaisa forkas labida lumme püsti.

Katjuša näitas talle oma sõrmi.

«Ai-ai-ai!» sõnas vanaisa. «Paha lugu!»

Üks Katjuša sõrmeke oli päris valgeks tõmbunud. Vanaisa võttis Katjuša käe ja soojendas seda oma suurtes pihkudes.

«Vaata, kus su käpik on,» osutas vanaisa ülespoole. «Näe, ripub seal oksal.»

Katjuša vaatas — tõepoolest, toominga otsas rippuski tema punane käpik. Ainult kätte ei osanud seda sealt kohe kuidagimoodi saada. Olnuks mõni kepp appi võtta. Vanaisa leidiski sobiva toika ning ulatas selle Katjušale.

Illustreerinud ENE PIKK

«Ära ainult komista ja maha kuku!» hoiatas ta.

Katjuša tõttas toominga alla ja vaatas puu otsa, aga käpikuid enam polnudki. Ta pöördus abipaluvalt vanaisa poole.

«Ära lendas,» ohkas vanaisa. «Käpik lendas minema. Vist kardab, et sa ta jälle lumme kaotad.»

Vanaisa upitas Katjuša sülle ja kandis ta koju. Soojendanud end toas, surus Katjuša nina uuesti vastu aknaklaasi. Oues oksal rippus nüüd korraga kolm käpikut.

«Vanaisa, vanaisa!» hüüdis ta. «Vaata! Ka mele Anton on oma käpikud ära kaotanud!»

Kuid vanaisa polnud kusagil. Kuni Katjuša taburetilt maha ukerdas ja vanaema juurde tõttas, olid käpikud uuesti ära lennanud.

«Vanaema, miks need käpikud küll ära lendasid!»

«Need, Katjake, on leevikesed — ühed sellised linnud.»

«Käpikute moodi linnud!»

Tuli ka vanaisa.

«Vanaisa, kas sa ikka tõid mu käpiku tagasi!» päris Katjuša.

Vanaisa tõmbaski taskust Katjuša käpiku ja seadis selle ahjule kuivama.

«Mul tuli talle tükk aega rääkida, et ta ära ei lendaks,» lausus vanaisa. «Õfflesin: ära lenda minema, Katjuša ei kaota sind nüüd enam kunagi ära. Ja näed, ei lennanudki...»

Katjuša plaksutas rõõmsalt käsi ja vanaisa jutustas talle veel lindudest, kes on nagu need käpikud.

«Kõik leevikesed olid varem käpikud. Väikesed lapsed aga kaotasid oma käpikuid tihti lumme. Nii need muutusidki linnukeseks ja õppisid lendama, sest kes see tahab lumes külmetada!»

Katjuša aga sillitas oma käpikut:

«Ära lenda, käpikuke, ma ei kaota sind enam kunagi lumme ära!»

Tõlkinud REIN PÖDER

IRA LEMBER armastab suurematele lastele kirjutada naljakaid jutte ning väikestele lastele lõbusaid luuletusi, aga hiljaaegu valmis tal uus käsikiri «Kurnoss», kus on sees nii värvid kui ka jutulood. Nagu te pildilt näete, on kirjanikutädi suur koerasõber. Kuid tema lemmikuteks on ka jänesed. Nendest teebki Ira Lember televisioonile jänkusaadete sarja.

TATRAVESKID

KÕIK, KES TATRAMÄEL ON KÄINUD,

KÕIK ON TATRAMAJA NÄINUD.

TATRAMAJAS KÄIVAD KOOS

TATRAVESKID, IGAST SOOST.

TATRAMAJAS TATRAVESKID

JAHVATAVAD ISEKESKIS.

UKSE TAGA POLE SABA,

SEES ÜKS KOHT ON VEELGI VABA!

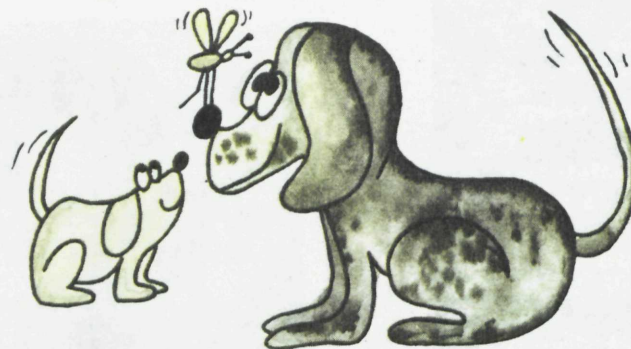
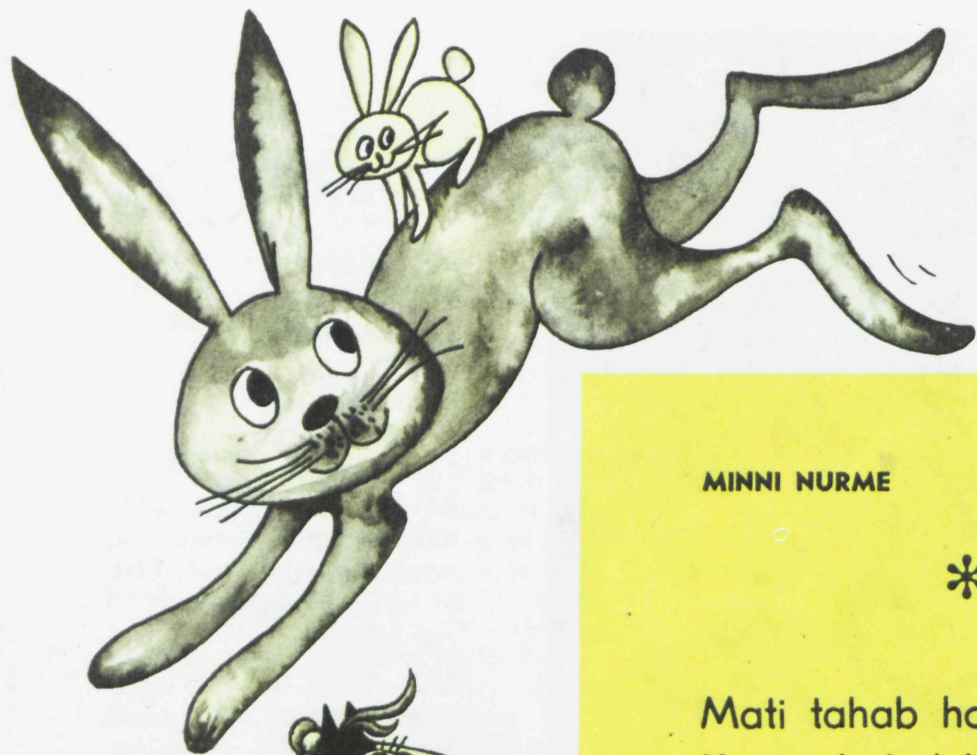
KOERUS

KUI SA PALJU
KOERUST TEED,
SIIS MA NÄITAN
SULLE TEED,
KUST SA OTSE
KOERU SAAD,
SINNA POLE
PALJU MAAD.
KEELUMÄRKI
POLE KOERUS,
ET SEAL KEELATUD
ON KOERUS.
SEAL SAAB KIITA
YEMBUMES
JÄRJEKORDSE
TEMBU EEST.

VÕRUKAELAD

VÖRU LINNAST LÕUNA POOL
ASUB VÕRUKAELE KÖÖL.
SELLES KÖÖLIS VÕRUKAELAD
ISTUVAD KÕIK, VÖRUD KAE LAS.

KELLEL KOJU VÖRU UNUB,
NURGAS UUE VÖRU PUNUB.
NURGASSEISJAL MEEL ON MÖRU,
ÜMBER SUU TAL NUTUVÖRU.

MINNI NURME

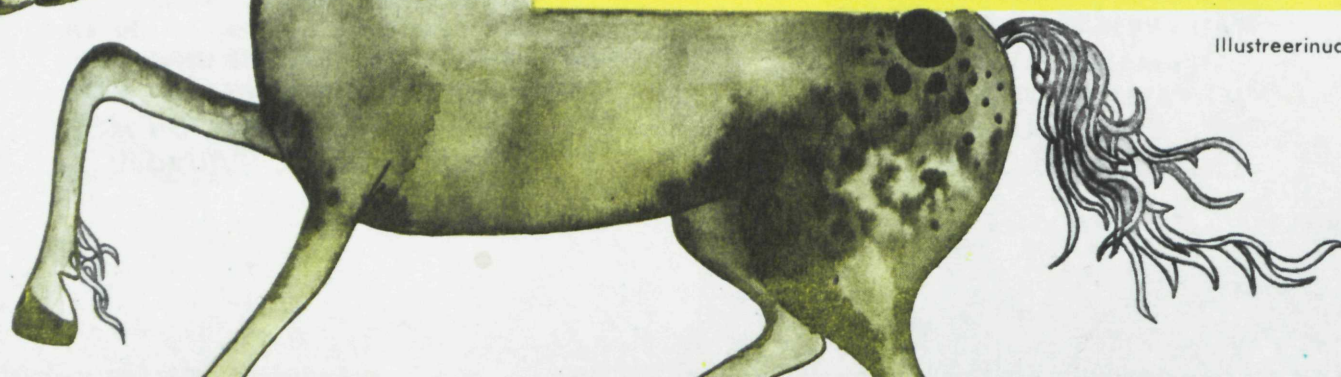

Mati tahab hobust näha,
Kati tahab lehma näha.
Ema kingib raamatu:
lehm seal ammu muu-muu-muu,
hobu kappab kippadi-kapp,
Mati jookseb tippadi-tapp,
Kati ütleb: «Ptruu-ptruu-ptruu!»

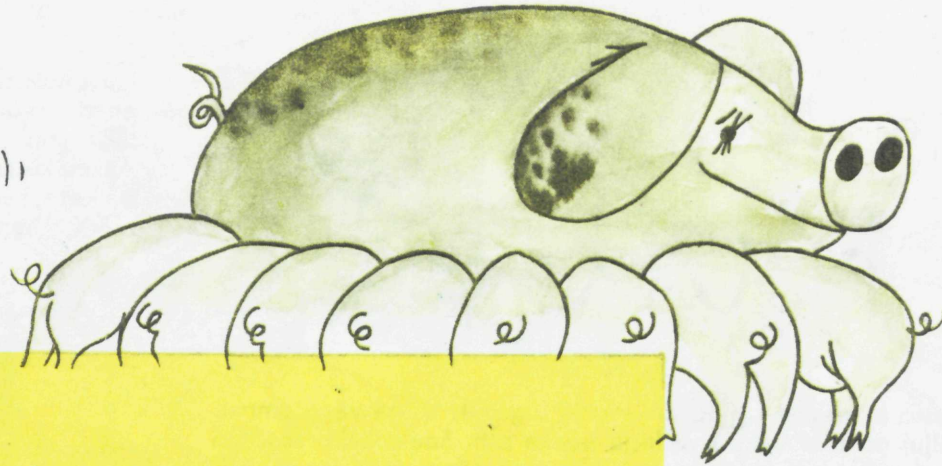

Nukumajas elab kass,
koer ja väike jänes.
Nukukesel käes on tass,
alustassi pealt joob kass.
Nukumaja ukse ees
istub koer kui sõbramees.
Nukumaja taga aga
puhkab jänku põõsa all,
silm on unes lahti tal.

Illustreerinud AVO PAISTIK

KES ON KASSI- POEG?

ENO RAUD

Ühel päeval läks kassipoeg välja kõndima ja sai teiste loomastega kokku.

«Kes te küll ometi kõik olete!» küsis kassipoeg teiste loomaste käest.

«Mina olen varss,» ütles varss.

«Mina olen vasikas,» ütles vasikas.

«Mina olen tall,» ütles tall.

«Mina olen pörsas,» ütles pörsas.

«Mina olen kutsikas,» ütles kutsikas.

«Väga tore tuttavaks saada,» ütles kassipoeg.

«Tõesti tore,» ütlesid teised loomalapsed. «Aga kes sa ise oled!»

«Mina olen kassipoeg,» ütles kassipoeg.

«Seda muidugi,» ütlesid teised loomalapsed. «Eks me ju kõik ole kellegi pojad. Varss on hobusepoeg ja vasikas on lemapoeg ja tall on lambapoeg ja pörsas on seapoeg ja kutsikas on koerapoeg. Kuid kes sa ikka ise päriselt oled!»

Seda kassipoeg ei teadnud. Ta jooksis ruttu tuppa kassiema juurde.

«Ütle, kes ma päriselt olen!» küsis ta kassiema käest.

«Sa oled kassipoeg,» ütles kassiema.

«Seda muidugi,» ütles kassipoeg. Eks ju kõik ole kellegi pojad. Kuid kes ma ikka ise päriselt olen!»

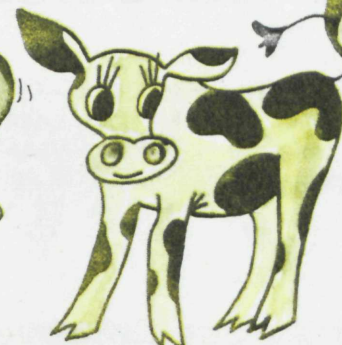
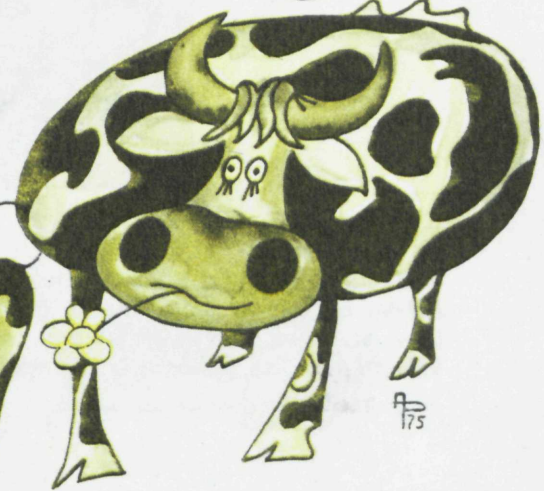
«Sa oledki päriselt ainult kassipoeg,» ütles kassiema.

«Sellest pole midagi. Kui sa suureks kasvad, siis saab sinust ikkagi tubli kass.»

«Kas tõesti!» oli kassipoeg üllatunud.

«Loomulikult,» ütles kassiema. «Varsast saab hobune ja vasikast saab lehm ja tallest saab lammas ja pörsast saab siga ja kutsikast saab koer. Aga sinust saab tubli kass.»

Kassiema jutu peale muutus kassipoeg rõõmsaks. Ta jooksis kiiresti õue tagasi ja rääkis ka teistele loomastele, et temast kõigele vaatamata ükskord ikkagi tubli kass kasvab.

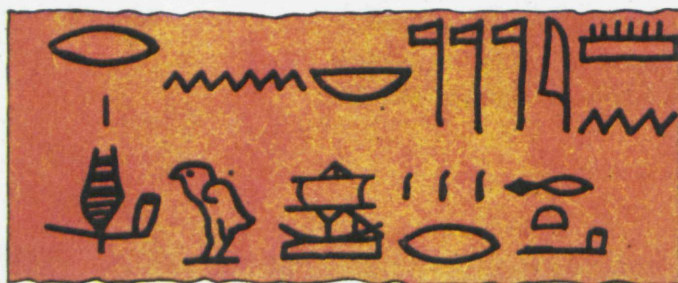
Kiri

Millal hakkasid inimesed kirjutama ja kirja lugema? Väga-väga ammu. Vaata, kaljul on pikkade sarvedega põdra pilt. See maaliti siis, kui inimesed elasid alles koobastes. Kui taheti kirjutada sõna «põder», maaliti kaljule või kraabiti loomaluule lihtsalt põdra kujutis. Kui aga taheti edasi anda tervet lugu jahilkäigust, joonistati jahilkäigu pilt.

Siin on muistne hauakivi, millele on raiutud lugu ühe pealiku viimasest lahingust. Keskpäeval (päike) algas lahing (sõjakirves), mis kestis kaks kuud (kaks kuusirpi). Lahingus võitis pealik 18 vaenlast (joonekesed sõjakirve all) ja sai ka ise surma (selili kukkuv hirm). Hirvekujutise järgi võib arvata, et pealiku nimi oli ehk Võimas Hirm või Väle Hirm.

Vanaaja egiptlased kirjutasid juba eriliste märkidega — hieroglüüfidega. Märke oli tohutu palju: madu, öökull, silm, käsi, jalg, palmileht, põrnikas, laev, ruut, kolmnurk, siksakjoon, inimene kükakil, inimene ülestõstetud kätega, jne. Iga selline märk tähendas mingit sõna või silpi.

Ennemuistsete rahvaste, babüloonlaste ja assüurlaste kirjatähed ei olnud enam pildid, vaid kiilukujulised kriipsukesed. Seda kirja nimetataksegi kiilkirjaks. Kirjutamiseks kasutati kolmetahulist, pillirookepikest. Sellega suruti kirjamärgid savitahvlisse. Kui kiri oli valmis, kuivatati tahvli algal päikese käes ja hiljem põletati tules kõvaks. Iga kiiljoonekestest koosnev märk tähendas algal tervet sõna, hiljem silpi ja veel hiljem mingit tähte.

Paljude-paljude aegade möödudes muutusid muistsete rahvaste kirjamärgid tundmatuseni. Arenes ladina kiri. Selles kirjas loed ja kirjutad ka sina. Arenes slaavi kiri, milles loevad ja kirjutavad venelased, ukrainlased, valgevenelased ning mitmed teised meie kodumaa rahvad. Kuid maailmas on paljudel rahvastel hoopis isesugused kirjamärgid, millest sa ei oska ainsatki sõna kokku lugeda. Vaata: niisugune on hiina (1), araabia (2), heebrea (3) kiril

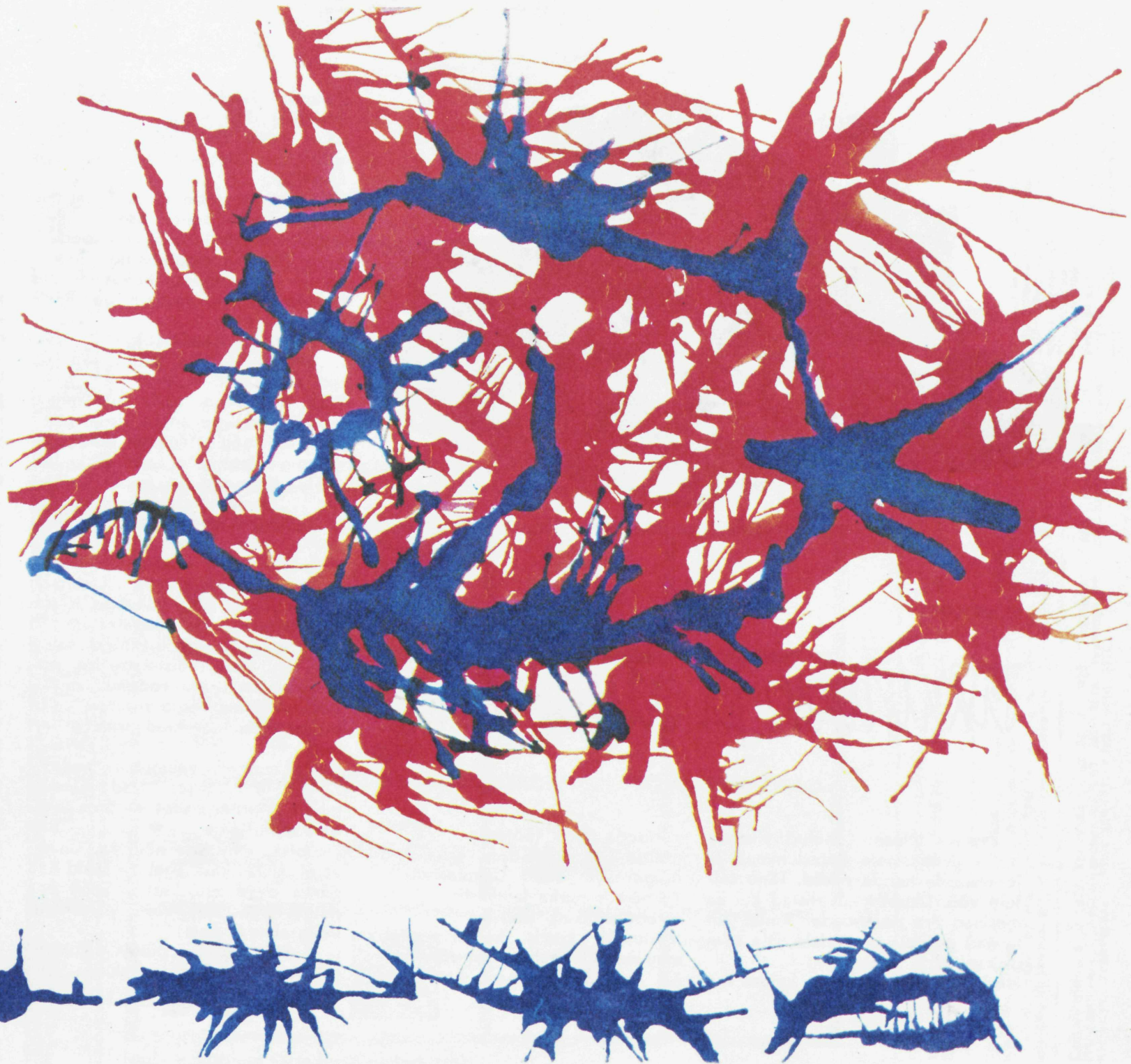

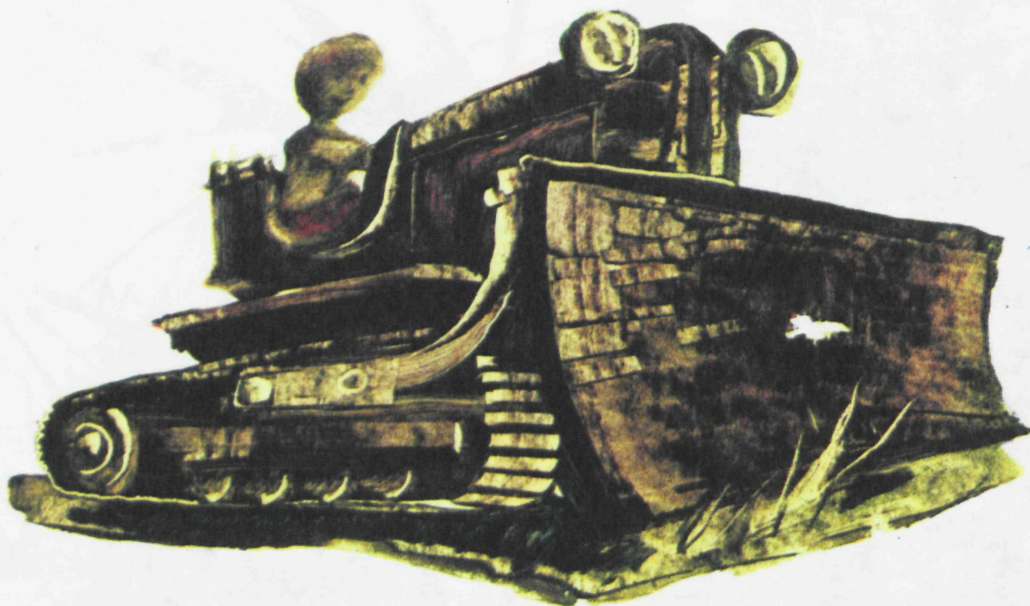
PUHUMISTEHNİKAST

Need huvitava kujuga värvilaigud on saadud värvitilkadele suuga puhudes. Vaata, punaste laikude taustal on sinine kala! Kuidas niisuguseid pilte teha? Väiksemas nõus lahusta guašš- või vesivärv hästi vedelaks. Siis tõsta paberile kaks-kolm pintsliäit värvi ja hakka puhuma. Esialgu puhu tasahilju ja mitte otse värvitilgale, vaid selle ette paberile. Lisa värvi ja puhu nüüd teisest suunast otse värvitilgale. Võid puhuda veidi kõvemini, järsemini. Niiviisi järjest värvitilku paberile asetades, paberit enda ees aeg-ajalt ringiratast keerates ja puhudes saadki haralised piltkujudid.

Pane tähele! Peenikeste joonte saamiseks puhu värvitilgale järsult ja tugevasti. Ringi või pideva joone saamiseks keera paberit vastavalt vajadusele ja puhu kergelt, ettevaatlikult. Alati pole tarvis eelnevalt mõelda, mida kujutad, sest värvitilkadele puhudes tekivad iga kord nagu iseenesest mingid omapärased huvitavad kujundid.

SENTA KIVISTIK

ELAR KUUS

Tikupikk ja oduoomad

Teie ütlesite lõhutud riistade ja masinate õiged nimed ja joonistasite nende pildid. Tänu sellele võis Tikupikk nii riistad kui ka masinad ära parandada. Ainult kui ta nad eeskoja põrandale ritta seadis, sattus ta segadusse: «Neid on väga palju — kuidas ma

nendega üksi töötan?» «Mida üksi ei suudeta, suudetakse hulgakesi,» teadis Ummiaarel. Ta hõikas nurka lelukasti: «Vabatahtlikud, platsil!» Vastuseks kostis kastist segiläbi: muu-muuh, iihahaa, röh-röh, mää-ää, auh-auh, näu-uu, kaa-ka-kak.

Tikupikul läksid nii rohkest lärmist kõrvad lukku.

«Kes need on?»

«Vist ... oduoomad,» meenutas Ummiaarel.

Lärmajad kibelesid tööle, kuigi neil oli kellel sarv, kellel saba küljest kistud, kes jalust lombakaks löödud. Kuna Tikupikk vigaseid nõorijupiga kastist välja upitas, tutvustas neid Ummiaarel, oma muhkus pea tõttu samuti vigaselt:

«... ehm ... bune ... iga ... õrsas ... ammas ... ass ... oer ... ana ... ukk.»

Pikas rivis mindi aeda, kust mujalt kui läbi rotiaugu, sest välisuks seisid kinni. Ees sõitis Tikupikk buldooserial, tema järel Ummiaarel ekskavaatoril. Järgnesid ... bune kalluriga, ... ammas teehöövliga, ... iga ja ... õrsas traktoritega. Mürra, mürra, mür. Teised liikusid teiste riistadega veidi vaiksemalt. ... ukk luuaga, ... ana rehaga, ... ehm ja ... oer labida ning kühvliga. Kõige taga tatsas ... ass, tõugates käru ja vedades kelku. Millist tööd keegi aias tegi, seda mõistatage ise. Iga tahe oli lumi varsti roogitud, mullused lehed kuhelikkude riisunud, rajad puhtaks pühitud. Kuid prille ei leitud.

«Nagu maa alla vajunud,» imestasid ... iga ja ... õrsas. Nad kündsid maa traktoritega üles — ikka prillidest mitte jälge.

Tikupikk jäi üsna nõutuks, Ummiaarel laiutas käsi. Seal märkasid nad pärna oksal majakest. Selle ees pulgal laulis majakese peremees, võite aimata, kes:

«Plök, plök — piuu!

Kevad käes on — siu-uu ...»

Tikupikk lauljalt pärima:

«Vabandage kontserdi häirimise pärast, ehk olete teie taadi prille näinud?»

«Mina alles saabusin lõunamaalt,» tuli pärna otsast vastus. «Küsi Porila Siuksult. Tema veetis talve siin tagaõues. Piu-uu!»

Tikupikk olekski sedamaid Siuksu jutule läinud, kui poleks taadi ja eide pärast muretsenud: ega nood vahepeal nälga jää? Noh, aed oli niikuinii läbi küntud, üks-kaks kaevati ka peenrad valmis. Kes teab, kust ... ana seemned välja siblis, aga ... ukk need mulda tippis. Taimed kerkisid kohinal, Ummiaarel jõudis neid vaevalt nõnda ruttu nimetada:

«... ill ... õilill ... organ ... rnes ... aalik ... ohak ... apsa ... eef ... eterse ... urk ... õrvit ... õges.»

Jaa, taimed ilmusid. Kuid, näh, ussikesed samuti jaol neid õgimas, ning Tikupikk ei julgenud veelgi teele asuda.

Siis lubas pärnamaja peremees ülalt oksalt, et nopib koos naaberlaulikutega ussikesed peenralt ära. Lisas: «Porila poisi poole minnes võta mõni vagel ligi, ilma tasuta pole temalt teenet loota. Plök, plök — piu-uu!»

Tikupikk sidus viis ussikest nõorijupiga kimpu, viskas õlale ja kõmpis tagaõue. Porila Siuks — igaüks tunneb teda — askeldas parajasti prügihunnikul.

«Mida õiendate?» küsis Tikupikk, kui oli kombekalt tervitanud.

«Päh, ise ei taipata, et sorteerin prahtil!» nähvas Siuks, endal nägu mossis, nokk nossis.

«Palun teilt teenet,» jätkas Tikupikk.

ARVAARA! ARVAARA! ARVAARA!

«Ma pole siuke krants, kes käitises eraasju ajab. Kao siit, võõrastel on sissetulek keelatud!»

«Mul on teie jaoks kosti kaasas.»
«Säh sulle, kost?! Miks siis kohe ei räägi?»

Siuks muutus korrapealt teiseks meheks. Ta löi tolmu se tiivaga paar kalaluud jalust eemale, pakkus munakoort pingiks:

«Võtke istet, olge kui kodus. Millega võin teid teenida?»

«Kas olete kuulnud, kuhu taadi prillid aiast kadusid?»

«Selge, et olen kuulnud. Mul semud risuladudes ametis ja sõtsed küla peal ringi kargamas. Taadi prillid näppas igavene krants, kelle nimi on... Ussike siial!»

Tikupikk andis ühe ussikesse. Siuks säuksus selle eest ühe tähe:

«V.»
Tikupikk andis teise ussikesse.

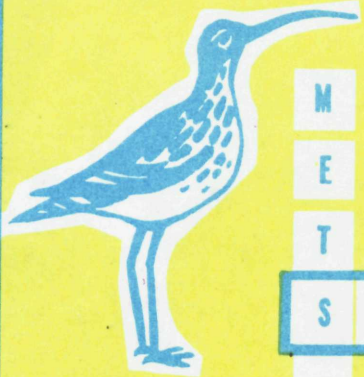
«A.»
Andis kolmanda ussikesse.

«R.»
Neljanda ussikesse.

«E.»
Viienda.

«S.»
«Veerige, palun, tähed kokku ka,»
tingis Tikupikk.

«Selle eest kuues ussike.»
Nüüd oli küll Tikupikul tuline kahju, et ta ise ei olnud veerima õppinud. Sest kuuendat ussikest tal polnud, pidi aeda tagasi vadima. Kuni tema ussikest otsib, katsuge teie Ummaarli tragid oduoomad õigesti üles lugeda, joonistada ja autahvlile paigutada. Ühtlasi uurige välja, kas olid ikka kõik peenardele tipitud taimed söödavad, või sattus sinna sekka umbrohtu.

M	K	H		V	P	U
E	O	A	S	E	U	R
T	D	R	O	S	N	V
S	U	K	O	I	A	A

**KURG, KAKK,
VINT, KANA,
LIND, RIND, SABA**

Leia nendele sõnadele asukoht nii, et püstridades saad seitsme linnu nimed. Kui sa põikreas tühjadesse ruudukestesse õiged tähed kirjutad, saad kaheksanda linnu.

Mida joonistada tühjadesse ruudukesse!

ELKNO Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu lasteajakiri «Täheke» nr. 3 — 1975. XVI aastakäik, ilmub üks kord kuus, EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn 200 101, Pärnu mnt. 67-a.

Kolleegium: E. Haamer, V. Kotkas, E. Mardi (peatoimetaja), H. Mänd, A. Piirma, H. Rattiste. Kunstiline toimetaja E. Pikk, vanem tehniline toimetaja V. Huri, vanemkorrektor E. Orgmeis. Telefonid: vastutav sekretär 681-319; kunstiline toimetaja 681-321; koolilelu teadus, tehnika 681-315; kirjandus, kirjad 681-317; vanemkorrektor 681-316; üldtelefon 681-318.

Laduda antud 6. II 1975. Trükkida antud 25. II 1975. Trükiarv. 68 500. Paber 90x60/8. Trükipooginaid 2. Arvestuspooginaid 2,65. MB-02519. Teillimise nr. 404. EKP Keskkomitee Kirjastuse trükikoda, Tallinn 200 001. Pärnu mnt. 67-a.

Esikaanel VALLI HURDA joonistus «Lilled naistepäevaks».

Детский журнал ЦК ЛКСМ Эстонии и Совета Пионерской организации Эстонской ССР «Тäheke» («Звездочка»). На эстонском языке. Выходит один раз в месяц. Типография: Издательство ЦК КП Эстонии, Tallinn, 200 001, Пярну маantee, 67-а. Адрес редакции: ЭССР, Tallinn, 200 101. Пярну маantee, 67-а. Цена 15 коп. Заказ № 404. Тираж 68 500.

HIND 15 KOP.
ИНДЕКС 78231

INGVAR LUHAÄÄR

Jäljetundmistund

«Siin on, lapsed, autojäljed,
siin on aga suusajäljed,»
tarkust jagab jänkuisa.
«Igaüks nüüd
iseseisvalt
otsib mõne jälje lisaks!»

Jänkulapsi siia-sinna
jookseb üle lumemaa.
Juba ongi kuulda hõikeid:
«Mina leidsin!»
«Mina ka!»

Kõige lõpus tuleb võsast
jänkupere pesamuna,
nina erutusest punav:
«Mustad! Suured! Pikad! Jäljed!»

«Mustad jäljed!
Ei või olla!»

Löpeb mets.
Ees orulamm.
Siin nüüd jänkuisa ette
kerkib kõrge raudteetamm.

«Need ei ole suusajäljed,
need on vanad rongijäljed,
sellepärast musta karva.»
Nõnda jänkuisa arvab.

